

การฟื้นฟูและป้องกันการแพร่กระจายดินเค็มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัจจุบันปัญหาดินเค็มแพร่กระจายไปเกือบทุกจังหวัด ทำให้เกิดปัญหาการปลูกพืช เกษตรกรจึงควรมีความรู้ความเข้าใจถึงสภาพพื้นที่ สาเหตุของปัญหาดินเค็มและการแพร่กระจาย เพื่อจะได้จัดการฟื้นฟู และป้องกันการแพร่กระจายดินเค็มได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ตนเอง ดังนี้

1. พื้นที่ดอนซึ่งเป็นพื้นที่รับน้ำ

เป็นบริเวณที่ดินไม่เค็ม เป็นป่าธรรมชาติ เช่น ป่าเต็งรัง เกษตรกรบางส่วนจึงนำพื้นที่มาปลูกมันสำปะหลัง จึงทำให้เกิดการใช้ให้น้ำน้อยกว่าไม้ยืนต้น เมื่อฝนตกจะมีน้ำฝนส่วนเกินไหลซึมลงไปเพิ่มเติมในระบบน้ำใต้ดิน และทำให้น้ำใต้ดินที่เค็มในชั้นลุ่มยกระดับสูงขึ้นใกล้ผิวดิน แนวทางการจัดการ คือ

1.1 การปลูกป่าและไม้โตเร็วบนเนินพื้นที่รับน้ำ เช่น ยูคาลิปตัส สะเดา และซีเหล็ก เป็นพืชที่รากยาว มีการใช้น้ำเพื่อการเจริญเติบโต ช่วยลดระดับน้ำใต้ดินเค็ม ได้ดีกว่าการปลูกมันสำปะหลังที่มีรากสั้น

1.2 การขุดบ่อน้ำตื้นความลึกไม่เกิน 30 เมตร เป็นการสูบน้ำจืดบริเวณพื้นที่รับน้ำขึ้นมาใช้ในการเพาะปลูก ช่วยลดระดับน้ำใต้ดินที่เค็มในพื้นที่ลุ่ม และเกษตรกรมีน้ำใช้เพาะปลูกพืชในฤดูแล้ง

2. พื้นที่เชิงเนิน

เป็นพื้นที่ลาดเทและดินไม่เค็ม เกษตรกรควรปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว เช่น สะเดา ซีเหล็ก ยูคาลิปตัส มะขาม และปลูกผัก พืชไร่ ไม้ดอก และไม้ผล โดยใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้น

3. พื้นที่ดินเค็มน้อยถึงเต็มปานกลาง

อยู่ในพื้นที่ลุ่ม ช่วงแล้งพบคราบเกลือเป็นหย่อม ๆ บนผิวดินมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน พื้นที่ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้ทำนา แนวทางการเพิ่มผลผลิต คือ

3.1 การปลูกข้าวทนเค็ม เช่น ข้าวหอมมะลิ 105 กข15

กข6 ข้าวตาแห้ง และ เหนียวสันป่าตอง

3.2 ปรับปรุงบำรุงดินเค็มด้วย แกลบ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด

เช่น โสนอัฟริกัน ปอเทือง ถั่วพุ่ม ถั่วพร้า

4. พื้นที่ลุ่มที่เป็นพื้นที่ดินเค็มจัด

เป็นพื้นที่ว่างเปล่า มีคราบเกลือที่ผิวดิน ไม่มีพืชขึ้น มีพืชทนเค็มจัดที่ขึ้นได้ อย่างไรก็ตามสามารถฟื้นฟูแก้ไขสภาพเสื่อมโทรม ดังนี้

4.1 เกษตรกรปลูกต้นไม้ทนเค็มจัด คือ ต้นกระถินออสเตรเลีย

และหญ้าชอบเกลือ คือ หญ้าดิกซี่

4.2 ภาครัฐสนับสนุนการทำคูน้ำเพื่อชะล้างเกลือจากดิน

รูปแบบการฟื้นฟูและการป้องกันการกระจายดินเค็มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

